СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIII ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 17-го ЧЕРВНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 17, 1986 No. 113. VOL. XCIII.

70 КОН[illegible]НІВ СПОНЗОРУЮТЬ РЕЗОЛЮЦІЮ В ОБОРОНІ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ

Нюарк, Н.Дж. (АОЛПУ). — Організація Американці в Обороні Людських Прав в Україні — (АОЛПУ) повідомляє, що у вівторок, 6-го травня 1986 року, конгресмени Ґас Ятран з Пенсильванії і Вілліям Брумфілд з Мишиґену внесли до Палати Репрезентантів резолюцію ч. 332 в обороні Української Гельсінкської Групи.

У неділю, 9-го листопада ц.р., буде відзначена 10-та річниця заснування цієї групи. Резолюція звертається до Президента і до державного секретаря зробити натиск на совєтських провідників в справі звільнення всіх ув'язнених і засланих членів Української Гельсінкської Групи і дозволити їм іміґрувати до країн вільного світу. Резолюція ч. 332 також вимагає щоб американський консулят в Києві звітував точно про питання людських прав в Україні.

Члени організації АОЛПУ особисто відвідували законодавців в їхніх вашінгтонських бюрах і переконували їх приєднатися до резолюції ч. 332. Також вислано листи до всіх членів Палати Репрезентантів з проханням піддержати цю акцію. Вже 70 конгресменів погодилися стати спонзорами. Це дуже велика кількість і вказує на успіх, але речники АОЛПУ повідомляють, що зроблять все можливе, щоб дістати 200 спонзорів в Палаті. Подібна акція буде переведена в Сенаті.

Управа АОЛПУ звертається до всіх громадян українського походження з просьбою докласти всіх сил і допомогти в акції ч. 332 законопроєкту. Проситься писати, телефонувати і відвідувати бюра законодавців і вимагати, щоб вони стали спонзорами резолюції ч. 332. За інформаціями слід звертатися до: American for Human Rights in Ukraine, 43 Midland Pl., Newark, N. J. 07106; tel.: (201) 373-9729.

ДОПОВІДЬ Ю. БЛОХИНА-БОЙКА В НТШ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку влаштовує доповідь проф. д-ра Юрія Блохина-Бойна з Мюнхену на тему „Шевченко, як революціонер у поезії і житті", яка відбудеться в п'ятницю, 20-го червня ц.р., о год. 7-ій вечора, тут в домі НТШ, при 63 Четверта авеню, між 9-ою і 10-ою вул.

ПЛЯНУЮТЬ ФІЛЬМ ПРО УКРАЇНЦІВ В ДРУГІЙ СВІТОВІЙ ВІЙНІ

Торонто (СКВУ). — Президія Секретаріяту СКВУ звертається до українських установ і організацій з проханням підтримати черговий важливий проєкт Дослідження Голоду в Україні — виготовлення фільму про долю українського народу в час Другої світової війни.

Як відомо, Комітет Дослідження Голоду в Україні діє під патронатом СКВУ і в 1984 році випродукував визначний фільм „Жнива розпачу" про Великий голод в Україні 1932-33 роках. Цей фільм увінчався неабияким успіхом. В 1985 році він отримав сім престижевих нагород на міжнародних фільмових фестивалях, і був показаний обидвома (англо- і франко-мовною) телевізійними мережами в Канаді. В 1986 році його передаватиме державна телевізійна сітка Австралії. Комітет веде переговори з телевізійними сітками у Німеччині і Франції, з американською сіткою Пі-Бі-Ес і британською „Ченел Фор", які виявили зацікавлення висвітлити фільм.

Тепер комітет розпочав працю над підготовою чергового документального фільму, на загальну тему „Україна в Другій світовій війні". З цією метою Комітет заанґажував вже відповідних людей для переведення підготовчої дослідчої праці.

Підготовляється довідник про архівні і фото-фільмові матеріяли, що стосуються українського народу в час війни. Комітет опрацює нарис сценарію фільму та розпічне фільмування інтерв'ю. Дослідна підготовча праця охопить такі теми: Україна напередодні Другої світової війни, Західня Україна, ОУН; Перша большевицька окупація Західньої України 1939-1941 років; Німецько-російська війна; німецька окупація України; участь українців у війні (в рядах совєтської і німецької армій); Боротьба українського народу проти нацистських і большевицьких окупантів — Українська Повстанська Армія; Друга большевицька окупація Західньої України; большевицький терор і нищення Української Католицької Церкви; Наслідки війни: еміґрація, табори Ді-Пі, репатріяція.

Комітет передбачує, що виготовлення фільму коштуватиме приблизно півмільйона долярів і у зв'язку з цим розпочинає збіркову кампанію. Комітет звертається до всіх українських організацій та установ, як теж загалу української гро-

(Закінчення на стор. 4)

СССР ПОДАВ ДЕЯКІ ЦИФРИ З КАТАСТРОФИ В ЧОРНОБИЛІ

Відень, Австрія. — Совєтські представники, які беруть участь в міжнародній атомовій енерґетичній конференції у столиці Австрії, подали до відома деякі цифри з катастрофи на чорнобильській нуклеарній станції, очевидно, применшуючи відсоток радіяції, яка продісталася з реактора в атмосферу і за допомогою вітру продісталася до багатьох країн світу, включно з Канадою і З'єднаними Стейтами Америки.

Коли західні спеціялісти, делегати на цій конференції, настоювали, щоб совєтські представники подали принаймні приблизні цифри, на хвилину наступила констернація і розгубленість серед представників СССР. Після короткої перерви і мабуть консультації представників з Москвою, учасники конференції довідались, що від одного до трьох відсотків із 180 тонн радіоактивного матеріялу видісталися на зовні. То означає, що 1,8 до 4 тонн радіоактивного матеріялу безконтрольно „мандрували" в Україні і Білорусі в першу черґу, в багатьох сателітних країнах, західні Европі, зокрема в Скандинавських країнах і у низькому відсотку продісталися за океан.

Західні спеціялісти однак, базуючи свої цифри на вимірюванні радіяції в Скандинавії, а в першу чергу у Швеції, заявили, що на їхню думку аж 10 відсотків, тобто 18 тонн радіоактивного матеріялу вийшло з чорнобильської енерґетичної станції, тобто значно більше, як подали совєтські офіційні особи, які все применшували загрозу від нуклеарної радіяції.

Західні країни особливо незадоволені тим фактом, що СССР промовчав саму катастрофу на чорнобильській станції, не перестеріг уряди перед евентуальною небезпекою і не подав жадних цифер, на які можна б орієнтуватися. На Заході найбільше турбуються повідомленням, що в Чорнобилі вживали також плютонію, перевозили його пізніше до Білорусії для виробу атомових головок для нуклеарних ракет. Крім того у Фінляндії і Швеції науковці натрапили на цесіюм, радіоактивний ізотоп, який особливо шкідливий для здоров'я людей, тварин і харчових продуктів. Перевірити чорнобильську станцію неможливо, бо її присипали тоннами мокрого піску і цементу, а тепер ще стараються замурувати грубим муром. 4,000 тонн піску скинули совєтські гелікоптери на станцію, щоб загасити вогонь і припинити витікання радіоактивности.

Понад 130 країн плянують тепер випрацювати новий договір, який передбачає також збільшення нагляду над нуклеарними енерґетичними станціями та дати можливість представникам ОН перевірити чи на станціях, крім енерґетики, не виробляють також більш шкідливих елементів, наприклад, плютонію, що становить ще більшу загрозу для світу.

МОСКВА ПОГРОЖУЄ ЗСА В СПРАВІ САЛТ II

Вашінгтон. — Тут в амбасаді СССР відбулася пресова конференція, на якій совєтські дипломати погрожували, що якщо З'єднані Стейти відмовляться виконати умови американсько-совєтського договору САЛТ II, то може настати „хаос в перегонах зброєнь".

„Якщо З'єднані Стейти Америки порушать ці умови, то всі обмеження виявляться даремними", — заявив дипломат Олєг Соколов.

„З'єднані Стейти Америки мають ще час серйозно подумати про те, виконувати чи порушувати умови договору", — попереджував другий секретар амбасади Віталій Чуркін.

О. Соколов і В. Чуркін заперечували, що Совєтський Союз порушував і далі порушує всі без вийнятку угоди зі З'єднаними Стейтами Америки. Метою пресової конференції було те, щоб зробити тиск на американську громадську думку і Конгрес, які в свою чергу повинні вплинути на Адміністрацію Роналда Реґена, яка вирішила не дотримуватися умов договору САЛТ II, якщо СССР буде порушувати їх.

Як відомо, договір САЛТ II був підписаний в 1979 році у Відні президентом Джиммі Картером і генеральним секретарем ЦК КПСС Леонідом Брежнєвим. Сенат не ратифікував цей договір, бо в ньому не були передбачені умови взаємної перевірки виконання умов. Однак ЗСА погодилися виконувати умови договору і дотримували свого слова.

Тепер Р. Реґен і його співпрацівники вирішили припинити одностороннє виконання договору САЛТ II. Проти рішення Президента виступили союзники ЗСА з НАТО і ліберали в Конґресі.

Щоб підлити оливи до вогню, Совєтський Союз і влаштував цю пресову конференцію.

„Зустріч на вершинах може не відбутися, якщо американська Адміністрація порушить умови договору САЛТ II. Совєтський Союз не буде пасивним спостерігачем. Ми також перевищимо передбачені договором обмеження", — говорив на пресовій конференції О. Соколов.

Президент Реґен повідомив, що він написав куртуазійного листа до Горбачова в справі зустрічі на вершинах.

„Сизокрилі" виступлять на нюйоркському фестивалі

Ню Йорк. — З нагоди святкувань 100-ліття Статуї „Свободи" 4, 5 і 6-го липня ц.р., відбудеться Фестиваль різних етнічних груп. Тому, що мистецтво є найкращим віддзеркаленням культури народу, відбудуться програми музики і танців в пристанях Ню Йорку.

Ансамбль „Сизокрилі", хореографом якого є Рома Прийма-Богачевська, є запрошений виступити на цьому фестивалі. Тому, що в той час якраз буде відбуватися танцювальний табір на „Верховині", „Сизокрилі" будуть доповнені учнями табору, які виступлять в найкращому складі. Точна дата і година ще не устійнені.

РІЧНИЙ ВИСТУП УЧНІВ УМІ

Ірвінгтон, Н.Дж. — Український Музичний Інститут, Відділ в Нюарку, Н. Дж., матиме річний виступ учнів кляси фортепіяна Д. Каранович, Т. Богданської і М. Мацькевич та кляси скрипки Р. Венке, який відбудеться у вівоторк, 17-го червня ц.р., о год. 7-ій вечора тут в залі Українського Народного Дому, при 140 Проспект аве.

УРЯД МІРКУЄ ЩО В 1991 році більше людей помре на недугу АІДС, ніж в автомобілевих випадках. Федеральні урядовці здоров'я заявили, що недуга АІДС скоро поширюється та за кілька років загальні кошти лікування цієї хвороби можуть піднестися від 8 до 16 біл. дол.

ЗСА студіюють нові совєтські пропозиції

Вашінгтон. — Речник Білого Дому Леррі Спікс сказав репортерам, що З'єднані Стейти Америки студіюють нові пропозиції Совєтського Союзу в справах роззброєння.

В середу, 11-го червня, Совєтський Союз вніс зразу дві пропозиції: в Женеві про редукцію стратегічних зброєнь і в Будапешті про зменшення армій Варшавського Пакту і НАТО, розміщених в Европі.

В Женеві пропозицію вніс керівник совєтської делеґації Віктор Карпов, який вернувся з Москви після консультацій з урядом. Згідно з домовленістю між ЗСА і СССР, обі сторони не обговорюють публічно внесені або відкинуті пропозиції. Однак із кіл, близьких як до американських, так і до совєтських учасників переговорів, стало відомо, що нові пропозиції СССР про редукцію стратегічних зброєнь відрізняються від попередніх. Зокрема Совєтський Союз тепер не вимагає, щоб до списка зброєнь, які повинні бути зменшені, були включені американські бомбардувальники і ніби не ставить умову про відмову ЗСА від створення протиракетної оборони з елементами космічного базування.

За словами Пола Ніці, дорадника державного секретаря Джорджа Шулца в справах роззброєння, нові совєтські пропозиції можуть відкрити дорогу до проґресу в переговорах. Однак П. Ніці сказав, що спочатку треба уважно вивчити пропозиції, і лише тоді робити якісь висновки.

В Будапешті, де в середу закінчилася нарада лідерів урядів країн Варшавського Пакту, учасники цього воєнного союзу звернулися до країн НАТО з пропозицією про демобілізацію з кожної сторони по 150,000 вояків. Таке зменшення армій повинно відбутися протягом одного -двох років.

Країни Варшавського бльоку запропонували та - кож забрати з Европи всі ракети засягу до 600 миль.

Згідно з американськими військовими джерелами НАТО має в Европі 2.29 мільйона військ. Варшавський бльок — 2.82 міл.

В минулому будь-які пропозиції ЗСА і СССР наштовхувалися на те, що Совєтський Союз відмовлявся включати в умови договорів пункти про взаємну перевірку. Покищо невідомо, чи передбачають взаємну перевірку нові совєтські пропозиції.

„Тризуб" шукає жертводавців

Чека на 7,000 дол. вручає О.Лесюкові головний касир УНСоюзу У. Дячук. Зліва д-р І. Флис, Я. Козак, О. Лесюк, У. Дячук, Є. Гавриш, В. Сохан.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — Екзекутиву Українського Народного Союзу і редакцію „Свободи" відвідали члени Управи Українського Спортового Осередку „Тризуб" у Філядельфії, Ярослав Козак і Орест Лесюк, до яких прилучився член Управи, а рівночасно член Екзекутиви УНС Степан Гавриш, щоб поінформувати про ланцюгову акцію, яку „Тризуб" веде тепер для сплачення позички-мортґеджу, який Управа „Тризуба" затягнула, купуючи в 1978 році 38-акрову посілість в Горшамі, Па., де тепер пишається вже прегарний клюб з ресторанами, роздягальнею та спортови-

(Закінчення на стор. 4)

СПОРТОВА ШКОЛА В ҐЛЕН СПЕЙ

Ґлен Спей, Н. Й. — Від 27-го липня до 23-го серпня ц.р., відбудеться спортова школа „Чорноморської Січі" тут на оселі УБС „Верховина". Для дітей нижче 6-ти років буде „Січовий спортовий салочок". В програмі школи: копаний м'яч, відбиванка, теніс і плавання. Тренери й опікуни школи всі фахові й досвідчені. По дальші інформації і аплікації слід писати: Ukrainian Sihtc Sports School, 680 Sanford Ave., Newark, N. J. 07106.

В АМЕРИЦІ

В ЗАХІДНІХ СТЕЙТАХ Америки поліція має великі проблеми з водіями авт тому, що вони не дотримуються скорости їзди 55 миль на годину. Крім цього поліція каже, що не лише водії не дотримуються приписаної швидкости, але й часто арештують водіїв в п'яному стані. Поліція тепер примінюватиме гостріші кари.

КОМІСІЯ ОБЛІКОВОГО управління Конгресу продовжує розслідування обставин зникнення великих сум з фондів, виділених в минулому році на надання невійськової допомоги антисандіністським партизанам Нікарагуа. Комісія встановила, що з суми 3.3 мільйона долярів, які були передані одному з посередників повстанців, лише 150,000 видані за призначенням. Решта грошей опинилася в руках американських компаній і приватних осіб, а 380,000 були внесені на чиїсь банківські рахунки. Директор міжнародного відділу облікового управління Френк Конахен сказав також, що понад 980,000 долярів попали в розпорядження військового командування однієї з центральноамериканських країн, а ще 450,000 були виплачені головнокомандуючому збройними силами цієї країни. Ф. Конахен не назвав країну, про яку йшла мова, але член Палати Репрезентантів Майкл Барнс заявив, що цією країною є Гондурас. Представники антисандіністів у Вашінґтоні Боско Матамарос назвав розслідування, почате демократами, політичною грою.

ДО ВАШІНҐТОНУ ПРИБУЛИ Ґерґард Вальдгайм, син новообраного президента Австрії, і два австрійські правники, яких післав до ЗСА Курт Вальдгайм „для пояснень". Післанці К. Вальдгайма виступлять перед комісією Департаменту справедливости, яка повинна вирішити, чи буде ім'я Вальдгайма внесене до списка небажаних чужинців, яким заборонений в'їзд до З'єднаних Стейтів Америки. Речник Департаменту справедливости Патрик Кортен заявив, що комісія скаже своє остаточне слово щодо минулого Вальдгайма за тиждень. В той же час Білий Дім дав зрозуміти, що як лідер держави Вальдгайм зможе вільно приїжджати до ЗСА з офіційною метою.

В АЙДАГО ФОЛЛС, АЙДАГО, в Крайовій інженерній лябораторії почалася закрита конференція в справах протиракетної оборони з елементами космічного базування, в якій беруть участь біля 100 місцевих спеціялістів і 150 з інших міст З'єднаних Стейтів Америки. Серед присутніх на коференції є і Едвард Теллер, якого називають „батьком американської водневої бомби". Е. Теллер є одним з палких прихильників створення протиракетної оборони з елементами космічного базування, проти якої виступає багато його колеґ ліберальних переконань.

КЕРІВНИК МИТНОЇ служби ЗСА Вілліям ван Рааб і федеральний прокуратор Манґеттену Рудольф Джуліяні оголосили на пресовій конференції про одну з найбільших в історії ЗСА операцій проти тих, які виготовляли підробки. Митна служба викрила компанію Дайнемік Саплай, що займалася виробництвом годинників, на яких стояли фірмові знаки Ролекс, Касіо, Саньо та інших всесвітньо відомих компаній. Дайнемік мала свої відділи в Ню Йорку і Гонг-Конгу. Компанія провадила операції через фірму Савт Амерікен Вотч, яка знаходиться в Ню Йорку. Понад 200 агентів митної служби взяли участь в операції. Було заарештовано 20 осіб і сконфісковано понад 500,000 підроблених годинників. „Вулична ціна всього захопленого товару оцінюється не менш як десять мільйонів долярів", — сказав Вілліям ван Рааб.

ХУДОЖНИК ЖАН ВЕЛТЕР з Маямі, Фльорида, зробив копію знаменитої картини Леонарда да Вінчі „Тайна вечеря". Висота картини 9.8 метра, а її ширина 4.88 метра. Але ця копія не намальована фарбами, а зроблена з 9,000 мідних пластинок. Вага картини солідна — 408 кілограмів.

У СВІТІ

КАНАДА ТАКОЖ висловилася проти політики апартеїду в Південно-Африканській Республіці і заявила, що зірве договір про торгівлю і туризм, якщо уряд білої меншости не припинить переслідувань чорних активістів. Оттава погрозила, що зірве також всякі зв'язки з дипломатами ПАР на міжнародному форумі.

КРІМ КАНЦЛЕРА австрійського уряду Фреда Сановаца, з уряду зрезиґнували міністер закордонних справ і сільського господарства. Правда, вони не подали публічно причини своєї резиґнації, але тому, що вона збігається з вибором на президента Курта Вальдгайма, у політичних колах думають, що це був свого роду протест соціялістів проти Вальдгайма, якому Ізраїль, Югославія і Світовий жидівський конґрес закидають співучасть у воєнних злочинах.

ФІЛІППІНЦІ СВЯТКУВАЛИ велично, з усіма військовими і цивільними парадами, день своєї незалежности 12-го червня в нових обставинах і новій політичній ситуації. Раніше, за президентури Фердінанда Маркоса, наголос у таких святкуваннях все ставився на військо і в цей день Філіппіни хотіли показати силу своєї зброї. Тепер, коли президентом стала жінка Коразон Акіно, військова парада була включена в загальну параду цивільного населення, яке рівночасно відзначувало свою перемогу над диктатурою Маркоса і прославляло нового президента. Ф. Маркос, який все ще намагається впливати на хід подій у Філіппінах, заявляє, що Акіно в скорому часі включить комуністів до уряду і від того дня розпічнеться розклад філіппінського суспільства, бо такий є характер комуністів

ІНДІЙСЬКІ СІКХИ у провінції Пунджаб продовжують протестувати проти домінації племени ґінду, яке не тільки впливає на політику центрального уряду в Ню Делі, але також намагається стосувати утиски на інші племена в багатьох провінціях. Радикальні сікхи створили свою парамілітарну організацію і підпільне керівництво, якому підпорядковується більшість молодих сікхів, які готові виконати кожне зарядження своїх зверхників. У згаданій провінції військові частини і поліція мають чимало клопотів з сікхами, з рук яких згинуло вже чимало індійців.

ПОЛІЦІЯ В ОКСФОРДІ. Великобританія, обвинуватила двох осіб, кузена і приятеля дочки міністра в центральному уряді Олівії Ченнон, які доставили їй нелеґально героїну, вбивчий наркотик, від якого вона померла. Після закінчення семестру на Оксфордському університеті і святкувань, які відбувалися з цього приводу на студентському кемпусі, тіло Олівії знайшли товаришки в кімнаті. Поліція покищо відмовилась від всяких коментарів, поки ведеться слідство у справі смерти 22-річної дочки міністра торгівлі й індустрії Пола Ченнона.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ закордонних зв'язків схвалила форму договору з Великобританією про видачу злочинців, на підставі якого численні ірляндці, яким британський уряд закидає вбивства на території Північної Ірляндії, можуть бути видані в руки британського правосуддя. Ірляндська Республіканська Армії (ІРА) дуже часто висилала дуже загрожених своїх членів до З'єднаних Стейтів Америки і тут вони займалися політичною роботою і збіркою фондів для праці ІРА.

ВІСІМ ЗВІЛЬНЕНИХ антикомуністичними повстанцями в Нікараґуа німців, які добровільно працювали для сандіністів і попали були в полон до „контрас", нарікають, що причиною їхнього захоплення була мовляв, „заохота президента Роналда Реґена до боротьби і усунення леґального уряду в Нікараґуа". Москва постаралася, щоб до Нікараґуа „на роботу" вислати якнайбільше закордонного елементу, членів комуністичних партій і різної масти пацифістів, прихильних до теперішнього нікараґуанського режиму.

АЛЬМАНАХ НА 1987 РІК

Уже почалася підготова Альманаха УНС на 1987 рік. Редакція прийматиме матеріяли в українській і англійській мовах до 21-го липня 1986 року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чи новий обман?

На річних нарадах країн Варшавського Пакту совєтські представники запропонували зменшення війська в Центральній Европі державами Сходу і Заходу на 150,000 вояків до кінця 1987 року. Таке зменшення війська в Европі мало б бути тільки вступом до переговорів між представниками Варшавського Пакту і Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) про редукцію тактичної звичайної зброї на 25 відсотків і по півмільйона вояків по обидвох сторонах.

Числа зменшення вояків і відсотки редукції зброї взагалі, які були запропоновані у висліді дводенних нарад Варшавського Пакту у столиці Мадярщини з участю совєтського лідера Міхаїла Ґорбачова, заскочили багатьох політиків в Західній Европі, хоч вони не були новими, бо М. Ґорбачов від першого дня приходу до влади у Кремлі намагається перехопити роззброєневу ініціятиву в свої руки, але коштом Заходу, бо перевірити СССР тяжко.

Згідно з цією пропозицією східній і західній бльоки повинні б зменшувати військо і зброю поволі, але систематично, аж до 1990 року. Це дало б Европі дві головні користі: зменшило б небезпеку нападу і, очевидно, відвернуло б загрозу війни, а крім того значно зблизило б східніх і західніх европейців у співпраці. Згідно з совєтською пропозицією ракети із засягом 600 миль й менше повинні бути включені в цей договір. Про зменшення стратегічної нуклеарної зброї держави мусіли б договоритися окремо.

Згідно з інформаціями НАТО, західні альянти розпоряджають тепер 100 дивізіями, які охоплюють 2,29 мільйона вояків, розкинених по багатьох країнах Західньої Европи; Варшавський Пакт має 115 дивізій і 2,82 мільйона вояків під зброєю. Зменшення на 150,000 вояків було б тільки виявом доброї волі до переговорів і підписання договору.

Не зважаючи на те, що совєтська пропозиція має в першу черґу пропаґандивні мотиви, вона однак є небезпечною тим, що криє в собі загрозу совєтського обману країн НАТО, бо СССР ніколи не погодиться на міжнародну контролю зменшення зброєнь. Наукою для Заходу повинні бути Гельсінкські угоди, виконання яких перевірити на совєтській території ніколи не можна.

Ярослав Курдидик

ҐРА ІЗ РОЗЗБРОЄННЯМ

Чимало ліво-ліберальних речників і коментаторів, намагаються спрощувати проблему роззброєння, що, мовляв, хоч знову прийшло до чергового лобового зудару між ЗСА і СССР через неперестерігання і втримування договору САЛТ II, то це тільки із-за помилкової інтерпретації, а ще частіш, від понадмірного та безпідставного взаємного підозріння.

Очевидно, що ґрунтовного зла і непростимих провин, допускаються тільки ЗСА, які достеменно, мало що не „саботують" кожну злагоду напруження і для цього, як приклади, наводиться продовжування експериментів із нуклеарними розрядами, не згадуючи вже про „зоряну війну", що є нічим іншим, як захисним щитом, щоби під його прикриттям, перевести першими, несподівану і запобіжну нуклеарну війну.

Коли, однак розглянути, об'єктивно і повнокритично сучасне політичне положення, то воно нагадує собою сцену, що прибрана найрізноманітнішими ореолами формалістичної реторики, за якою, однак, скривається безперебійне і модерне дозброювання, обидвох сторін-ЗСА і СССР.

Повернімося на мент до 1970 року, в якому ЗСА підписали з Совєтським Союзом договір про обмеження у продукції стратегічної зброї. Тоді цей договір названо було САЛТ І. Згодом президент Джиммі Картер підписав із кремлівським верховодом Брежнєвим черговий подібного змісту договір САЛТ-II. Але, як пригадуємо, САЛТ-II перепав у Сенаті ЗСА і, так і не дочекався повної ратифікації.

Але дуже чітку і переконливу відповідь на інтерпретацію обидвох договорів передав нещодавно, секретар Департаменту оборони Каспар Вайнберґер: — „Це факт, каже він, що совєти погоджуються припинити всі дальші нуклеарні випробування, притримування САЛТ-II, а навіть скоротити, ввесь свій нуклеарний арсенал на 50 відсотків, тому що тепер відпала їм загроза із американського боку. Адже ж совєти всупереч договорові САЛТ-II не припинювали на протязі останнього 10-річчя масових нуклеарних випробувань. І тоді, коли ЗСА обмежувалися льояльно, згідно із постановами договору САЛТ-II, до необхідности переводити нуклеарні експерименти Москва, якраз навпаки. Вона перевела їх за той час стільки, що у висліді в СССР з'явилося, аж дев'ять зовсім нового типу, середнього і міжконтинентального засягу ракет, а всі ці нові типи, вивінувані у многозарядні, чи пак роздільні ракети, побудови типу МІРВ. Відділ Енерґії при Департаменті оборони подає, що починаючи від 1945 року ЗСА перевели всіх 777, а СССР — 564 нуклеарні експериментальні вибухи.

Із різних міжнародних джерел дуже замітно виявляється, що страхітливий у своїх наслідках, нуклеарний розряд у Чорнобилі, закристалізував і ставить перед громадську думку питання, що, мовляв, слід поробити у запобіжному та охоронному секторі, і то без вийнятків у кожній державі, якщо десь, постали би нуклеарні вибухи, ще перед тим, заки ЗСА матимуть готовою протиракетну оборону у формі „Зоряної війни?"

Справу підсилювання оборони проти нуклеарної радіяції, — пише „Ді Велт", ми побачили оце вдруге після Гірошіми, коли на телевізорних екранах пересувалися поперед наші очі, обличчя молодих чоловіків без волосся на головах, яке вони втратили внаслідок радіяції і пооббандажовуваних на носилках різнорідно поранених людей, що постраждали у Чорнобилі.

Ми, не хочемо наводити ще інші подробиці із цієї людської трагедії, які ми отримали від наших кореспондентів, телефонних розмов, листів та очевидців про фатальні наслідки радіяції. Деякі люди затрачують зір, слух та еквілібрійну рівновагу тіла. А різні фізичні розлади серед населення стають черговою загадкою для лікарського світу.

Справу САЛТ-II зактуалізував факт, що в цьому році закінчується і вигасає важливість цього договору, а в основу теперішнього відновленого та підсиленого напруження між ЗСА і СССР висовуються оці вагомі причини: Вашінґтон закидає Москві, що вона в періоді САЛТ-II якраз найсильніше дозброювалася. А СССР для оборони робить викиди ЗСА, що договір, властиво не був ратифікований Вашінґтоном, отже Москва уважала його за неіснуючий...

Між заявами членів НАТО, появилися тепер голоси, щоб не звертати понадмірної уваги на „барабанний вогонь" московської пропаґанди, що в ній, вона закидає Заходові, постійне підсилювання „макабричної воєнщини" у протилежності до совєтської „миролюбности". Старі і майже вилинялі фрази, а якщо ми їх тут повторюємо, то тільки на доказ, що як каже прислів'я, — „брехня має дуже короткі ноги і далеко не зайде".

Із інформативних засобів Заходу поручається створити ясний стратегічний погляд на всі світові події і визначувати певні та устійнені пріоритети. Захід, — як слушно підкреслює лондонський „Тайм", — мусить зісинхронізувати кожночасні свої заяви із діями практичної реалістичної політики, яка з'ясовуватиме його, політичні, економічні, а найголовніше — його мілітарну нападову і оборонну силу та їхню цілеспрямованість.

Василь Сокіл

А З УКРАЇНИ ЛИСТІВ НЕМА Й НЕМА...

Скільки вже тижнів минуло з часу чорнобильської катастрофи, а я ще й досі не маю жодної вістки від рідних та близьких з Києва, Дніпропетровська...

Вчувається мені, як від маленької річки Прип'ять реве та стогне Дніпр широкий, несучи до Чорного моря отруєну воду...

Брак достовірної і своєчасної інформації породжує безліч чуток перебільшених вигадок, сенсаційних пліток, глибокомудрих сентенцій. І тут на Заході, а найнебезпечніше, — там, в Україні.

Люди не знають, хто з них і як саме потерпів?

Що найпростіше треба було зробити? Оповістити негайно весь народ про нещастя. Не ховаючись, сказати: „Сталася величезна біда. На атомовій станції у Чорнобилі. Вибухло, розірвало, спалахнуло, спалило, зруйнувало, вбило — викинуло в небесний обшир зловіщу хмару, яку невідому куди вітер понесе. Та не проста хмара, а отруйний вал радіяції!".

Лише через вісімнадцять днів, коли вже ніяк було приховати секрет страшної події, Москва розгубленим голосом Ґорбачова змушена була признатися, що саме сталося в Чорнобилі. Вісімнадцять днів люди в Україні перебували під тим чи іншим впливом радіяції і не знали про загрозу!

Західній світ відразу дізнався, що за біда сталася. Грізна вістка прилетіла у вигляді радіоактивних опадів на землі Скандинавії та Европи. І всі ми з тривогою чекали: „Скажіть, який розмір катастрофи? Весь світ занепокоєний долею своїх людей і насамперед долею потерпілих в Україні!".

„Не робіть з мухи слона! — така відповідь пролунала з Москви. — „Сталася незначна аварія, наслідки успішно ліквідуються... Причини розслідуються, винні будуть покарані... Ніякої помочі не потребуємо, це наша внутрішня справа..."

Декому щастить звідси прорватися крізь заслону, але тільки но мова заходить про Чорнобиль, — телефон „псується". Однак, помалу стають відомі окремі деталі атомового нещастя.

Нещодавно знайома жінка дала мені прочитати листа з Києва. Починається він так: „Сьогодні Марійка їде до Москви. Користаюся нагодою. Може, таким шляхом дійде мій лист. Бо боюсь, що ваші власті його не вручать вам..."

Насторожуюсь: що це за власті такі? Чого це вони не вручать листа?

Автор веде далі: „Так і бачу, — тільки-но винесуть з літака сумку з нашою кореспонденцією, як її тут же й спалять, бо це пошта з Києва..."

Догадуюсь: цензор у Києві, прочитавши такий вступ, далі може листа й не читати, бо як же це патріотично написано! Американська пошта спалює наші листи! А ми, бачте, робимо наклепи на совєтську цензуру...

А хитрий адресат з Києва веде мову в тому ж стилі:

„Приснився мені (лист з 18-го травня прибув 3-го червня) страшний сон: — якийсь жахливий табір, куди нас зігнали... Напівпітьма... залізні ліжка... сірі солдатські одіяла... Навіщо я залишила свою кімнату на вулиці з квітучими каштанами?... Прокинулась у холодному поту... Не збагну, чи це сон, чи жорстока дійсність? Дивлюсь у вікно, на вулиці сонце, небо синє, скрізь море зелені-люди біжать на роботу, треба й самій поспішати... Тільки незвично що з раннього ранку до вечора поливають вулиці, тротуари, квітники, дерева... Радіо інформує, що це профілактика, але ніякої небезпеки для нас нема, що ми вже дістали таке отруєння, як при рентґені шлунка чи зубів... Кажуть ми раніш і не думали міряти рівень радіації, бо завжди в повітрі вона є, так що живіть собі, як жили. Тільки необхідно працювати не тільки за себе, а й за тих, хто потерпів від аварії... І нікуди не треба виїжджати, все гаразд. Рекомендуємо вікон у квартирах не відчиняти; приходячи додому, одежу витрушувати, щодня мити голову, а підлогу двічі на добу... Те ж саме і на праці, щільно закривати вікна... Підлога мокра, працювати душно... Воду рекомендують кип'ятити відстоювати, зливати... Якнайбільше пити, багато їсти. А що? Одні кажуть — молока аніяк, сир можна, салат ні в якому разі, а редиска, будь ласка... Очманіти можна! Хочеться вийти на свіже повітря, так і світ немилий, бо знову треба обтрушувати одяг, мити руки, ноги, голову... А така ж чудова весна в Києві! Хочеться на Дніпро, на пляж, у воду... Все пропало, все не дозволено, — якийсь домашній арешт... Загальна розгубленість, невідомість... Ніхто не знає з нас, в який бік вітер подув... Може нас він і не зачепив. Чекаємо відповіді а її досі нема..."

А може, й справді, пролетіла дрібненька мушка, а не ортуйна хмара? А ми тут роздуваємо цю муху до слона? Ще в одному листі пише

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

У пропам'ятне 60-річчя смерти С. Петлюри — концерт

Воно самозрозуміло, що особливо народ, якому не поталанило ще здобути власну державну незалежність, мусить мати час від часу, імпрези, хоч в засаді і патріотично-будуючого, проте сумовитого характеру. Саме і тому влаштовуємо такі свята державницького напрямку, щоб чіткіше відмітити і закарбувати в свідомості нашої суспільности ті вийнятові випадки, які недвозначно і цілеспрямовано висувають ідею нашого визволення та державної суверенности. Одним із таких вагомих моментів у нашій історії побудови державности, це трагічна смерть головного отамана Симона Петлюри в Парижі, 1926 року з руки большевицько-жидівського аґента. І не можна нарікати, що в нашій пресі не було присвячено останньо цій події досить місця. Значить, психологічна підготова до будь-якої публічної імпрези була в цілому відповідна і зовсім достатня.

Та, не зважаючи на це, коли йдеться про участь громадянства в святі в Ню Йорку для прослави цього великого борця за самостійність України, була цілком незадовільна. І на це немає оправдання у жадному випадку. Коли ж, іншим разом, на концерт у честь композитора К. Стеценка прибуло обмаль учасників, то це, само собою, не можна ніяк оправдати, однак цей малокультурний факт можна ще зрозуміти. Коли ж бо, однак, люди не приходять на свято Петлюри, то це абсолютно непростиме і просто ніяк незрозуміле. Інший концерт того ж дня, у близькому Ґленкові міг забрати частину учасників, але наш Ню Йорк міг заповнити ще дві такі невеликі залі, як оця, де вшановано ім'я Петлюри. А тим часом у залі знайшлось мінімальне число людей зацікавлених у сповненні свого національного обов'язку, перейнятих державницькою ідеєю і патріотизмом, що про них кожний, освічений і неосвічений, потрапить так багато балакати. І тут треба, як найвиразніше відмітити і підкреслити, що, без огляду на партійну різношерстність, всі — наголошую: всі прошарки нашої громади, безапеляційно — підвели. На кожний випадок настанова і поведінка наших політичних еміґрантів, в цьому випадку, дуже далеко відбігла від ідейности відбудови власної держави і заповіту Головного Отамана. Для кого ж тоді залишив І. Франко одноразове: „Кожний думай, що на тобі мілійонів стан стоїть?"

• • •

Самий концерт відбувся 1-го червня 1986 року, в школі А. Леві, при 1-ій авеню. Організатором імпрези був Об'єднаний комітет, відділ УККА в Ню Йорку. Програма була скромна, але добре складена і виведена.

Ансамбль „Промінь" відспівав американський гимн, а тоді свято відкрив голова комітету інж. Михайло Шпонтак. Опісля промовляв заступник голови уряду УНР в екзилі проф. Іван Самійленко. В його довшій промові зосередження полягало не так на біографічних, як на рушійних ідейно-політичних і державницьких напрямних боротьби цілого життя С. Петлюри, за які він заплатив жертвою власного життя.

Ансамбль „Промінь" під керівництвом мгр Богдани Волянської виступив двічі зі своїм співом, виконуючи не цілком цікаву, народну „Ой гаю мій, гаю" і „Ой три шляхи широкі" (слова Шевченка), муз. Е. Козака, а опісля „Зірвалася хуртовина" В. Витвицького та пісню Українських Січових Стрільців „Бистра вода". Пісню з совєтських коцтаборів, що її авторство ще не зовсім певне, відспівали дуетом сопрано Оксана Харук і Б. Волянська при супроводі гітари. Ансамбль „Промінь" співав музикально, чисто і переконливо. Проте потребує ще безумовно голосового підкріплення.

Давненько не чули ми колишнього соліста хору „Думки" тенора Евгена Титли. Зустріч на цьому концерті була приємна і успішна. Перед літами це був ще молодечий голос, який тепер додатньо змужнів. Тенор його звучить гарно у всіх реґістрах, ні дрібки детонацій, високі тони — блискучі. Мусить тільки більше заглиблюватись душевно в свій спів. Проспівав він „Куди ти згинув рідний краю" (слова М. Гаврилка), муз. Степового, „Жита" (слова Олеся) музика Гнатишина і „Минають дні" (слова Шевченка), музика Лисенка (в програмці помилково Гнатишина) та „Засумуй трембіто" (слова Р. Купчинського) муз. Н. Нижанківського.

Акомпаньювала на фортепіяні, дещо заголосно, С. Лютер.

Без сумніву найміцнішою точкою концерту був виступ артистки теж американсько-бродвейської сцени Стефи Назаркевич-Юзенів з декламацією поезії О. Тарнавського „Вірш про Отамана Петлюру". Виголошення було сповнене вершинного поетичного полету і справжнього, зворушливого мистецького переживття.

Закінчено це патріотично-державницьке свято національним гимном, що його відспівали всі учасники свята.

ПС УГВР

ПОЛЬСЬКИЙ САМВИДАВ ПРО УКРАЇНСЬКУ КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ

На початку цього року появилося в польському самвидаві перше число журналу „Діялог", яке в цілом присвячене питанням українсько-польським взаєминам. В журналі надрукована в перекладі на польську мову стаття покійного Івана Лисяка-Рудницького „Україна між Сходом і Заходом", яка знаходиться у збірці його праць „Між історією і політикою", що вийшла у видавництві „Сучасність" у 1976 році. „Діялог" надрукував також дві інші статті: „Греко-Католицька Церква в Польщі" і „Українці і варшавське повстання" та хроніку подій.

У статті про становище Української Католицької Церкви (УКЦ) в Польщі читаємо:

„Українська Католицька Церква переживає глибоку і довготривалу кризу. Це дуже знаменне, бо зовсім відмінні процеси приходять тепер у всіх майже церквах і релігійних організаціях в Польщі. Особливо Римо-Католицька і Православна Церкви зуміли закріпити свої позиції організаційно та морально, використовуючи події, які виникли в Польщі за останні роки. А Українська Католицька Церква втратила в повоєнні роки може половину вірних. Як правило, вони переходили на православ'я або до Римо-Католицької Церкви, що в результаті призводило до того, що українці втрачали своє національне обличчя..." (Українська Православна Церква в Польщі є, подібно як в УССР, складовою частиною Російської Православної Церкви).

Далі в статті розповідається про те, що наступ на українських католиків почався в Польщі рівночасно з репресіями проти УКЦ в західніх областях України після закінчення Другої світової війни. 21-го вересня 1945 року тайна польська поліція заарештувала та насильно вивезла до СССР перемиського єпископа Йосафата Коциловського. Наступного дня така сама доля спіткала єпископа-помічника Григорія Лакоту. Перший помер у в'язниці в Києві 1947 року, другий — у Воркуті у 1950 році. В результаті вивезень населення, терору та вбивств (24 українських священиків!), з приблизно 700 священиків перемиської Епархії і 130 лемківської Апостольської Адміністратури залишилося в Польщі тільки 25 осіб. До речі, ще перед початком т. зв. операції „Вісла" в квітні 1947 року, коли почалося масове виселювання українського населення, українських католицьких священиків вивезли до концтабору в Явожні, а одного — до в'язниці в Кракові. В таборі особливо знущалися над священиками, їх запрягали до вантажних возів, казали слухати Панахиди під час закопування сміття тощо.

Після звільнення священиків позбавлено можливости виконувати свої душпастирські обов'язки. Згодом голова польської Церкви кардинал Авґуст Гльонд дозволив їм виконувати священицькі обов'язки в польських костьолах. Такий стан тривав до 1957 року, коли в результаті реформи в Польщі після революційних подій 1956 року переселені на захід українці почали частково повертатися на рідні землі, а на згаданих західніх землях Польщі почало відроджуватися організоване життя української меншости. Українським католицьким священикам, які пережили страхіття десятиріччя, дозволили відправляти Службу Божу в залишених українських церквах. Проте, УКЦ як інституцію досі в Польщі позбавлено будь-якого правного статусу. Більшість українських церков знищено, інші забрали польські священики, або уряд перетворив у світські об'єкти. Українську єпископську катедру в Перемишлі окупують польські монахи. Заходи у справі привернення Перемиського Єпископства досі не дають результату. Автор статті не приховує того, що за всі знущання над українцями-католиками в Польщі та за всі митарства УКЦ відповідає не тільки уряд комуністичної Польщі, але також польський католицький клир. На сесії польського єпископату у 1981 році за пропозицією привернути українцям владичий престол в Перемишлі голосував тільки вроцлавський єпископ Г. Ґульбінович... Зате створено нову православну епархію на території Сянік-Новий Санч з енерґійним молодим єпископом П. Дубцем.

Цей випуск „Діялогу" вміщує також велику інформацію про Службу Божу східнього обряду, відправлену 3-го червня 1984 року в костьолі парафії села Лісова Підкова з наміром українсько-польського примирення. Ця оригінальна і мабуть перша та досі єдина в сучасній Польщі подія була величезною маніфестацією з участю кількох тисяч осіб, поляків і українців. Українську групу, яку вели отці Чину св. Василія Великого під проводом о. Йосафата Романика, який є делеґатом голови польських католиків кардинала Юзефа Ґлемпа, призначеним для українців-католиків, привітав місцевий парох о. Леон Канторський, який сказав:

„Це є спільна молитва за українсько-польське примирення. Ми хочемо простити кривди, які нам вчинили, і просити вибачення за кривди, які ми завдали. Нас об'єднує довга тисячолітня історія. Бо Українська Католицька Церква, відзначатиме Тисячоліття Християнства Київської Руси у 1988 році. Отже, менше-більше в тому самому часі ми всі: поляки і українці, увійшли до вселенської об'єднаної Христової церкви... У цій Літургії ми хочемо започаткувати молитви за примирення поляків і українців. Коли майже 20 років тому, у 1965 році, кардинал Вишинський разом з польським єпископатом звернувся на захід і сказав „прощаємо і просимо простити", то ми, тут, в маленькому костьолі, ми, мала громада поляків римо-католиків, з малою громадою українських католиків, хочемо почати в рамках наших скромних можливостей молитву за примирення і самопримирення".

Після Служби Божої присутні схвалили меморіял у справі замирення між двома народами та спільно відмовляли літанію з цією самою метою, в якій чергувалися польські слова „Тебе просимо, вислухай нас, Господи", з українськими „Господи помилуй". На закінчення святкувань вірні спільно звернулися з проханням про благословення до св. Отця, Патріярха Йосифа, примаса Польщі Ґлемпа та Патріярха Мирослава Любачівського.

Треба ще сказати, що у зверненні від редакції „Діялогу", назву якого подано на обкладинці польською та українською мовами, читаємо таке:

„Наша публікація є посвячена Україні, її історії, її сучасному, а передусім українсько-польським взаєминам. Ми хочемо дати змогу для обміну думок і поглядів обох народів. Ми свідомі того, що існують історичні емоційні причини, що створюють труднощі для діялоґу, ми хочемо усувати стереотипи, закорінені у свідомості наших суспільств. Щойно після досвідів воєнного стану (тобто від часу розгрому руху „Солідарности") почалася переоцінка дотогочасних поглядів на Україну... Живемо і будемо жити побіч себе. Їх і нас позбавили свободи і суверенности, їх і нас змушують приймати чужі норми і вартості. Це нас більше єднає, чим роз'єднує..."

Такі голоси можна почути щораз частіше від поляків з кіл, які є в опозиції до теперішнього режиму. А передусім безперечно зросло в нашому десятилітті бажання поляків ближче познайомитися з українською проблематикою. Проте невігластво та давні пересуди, а в парі з цим інтриги спільного ворога ще далі роблять своє. Також серед польської опозиції є сильні кола, які вважають, що, замість шукати співпраці з поневоленими Москвою народами, полякам треба шукати спілки з Росією, мовляв, вона їх визнає за партнера. Є й такі, які досі урочисто декларують незмінну приналежність Західньої України до Польщі.

Редактори „Діялогу" та подібні їм польські діячі кажуть правду, коли пишуть про невідкладну потребу перемагати емоційні, історичні та інші перепони на шляху до співпраці обох народів.

СЕКРЕТАР ТОРГІВЛІ Малколм Болдридж сказав що три урядовці які працювали в Бюрі економічних справ, виявили секретні інформації. Цих трьох урядовців звільнено з праці, але не засуджено тому, що вони мають право користуватись урядовими економічними інформаціями, але не можуть їх передавати іншим особам чи компаніям.

У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ СВЯТКУВАННЯМ 100-ліття Статуї Свободи, Уряд хоче перезвати нюйоркську пристань на Либерті Гарбор до кінця 1986 року. Назву цю змінять тільки за згодою нюйоркського міського уряду. Причиною зміни є те, що Статуя Свободи і острів Еллис, які є положені в нюйоркській пристані, мають велике значення для імігрантів.

В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ ВІДСЛОНЕНО ПАМ'ЯТНИК ЖЕРТВАМ ВЕЛИКОГО ГОЛОДУ

Всегромадський комітет для вшанування жертв штучного голоду в Україні 1932-33 років повідомив про відслонення пам'ятника з пропам'ятною таблицею у престижевому парку повітового правління — „Лос Анджелес Кавнти Мол", що відбулося урочисто в неділю, 18-го травня ц.р.

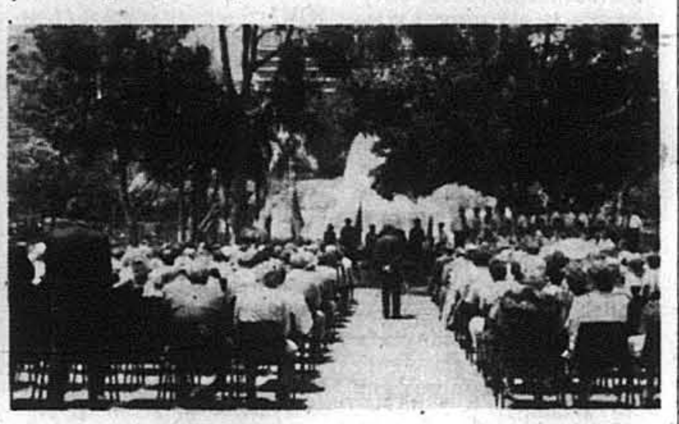
Погідний каліфорнійський день вітав численну публіку, яка прибула на цю небуденну урочистість, щоб вшанувати сім мільйонів жертв українського голокосту сталінської доби. Вітав присутніх і розкішний повітовий парк зі своїм великим водограєм, на фоні якого видніли контури накритого чорною жалобною запоною пам'ятника невинним жертвам голодомору, біля якого стояли почесні стійкові з українських молодечих організацій Пласту і СУМА.

Хвилини перед відкриттям настроєвим виконанням сольоспівів та грою на бандурі виповнював талановитий молодий маестро Андрій Китастий. І коли понад півтисячна публіка зайняла місця, голова Всегромадського комітету Нестор Василин відкрив урочистість, привітав усіх та представив майстра церемонії Томаса Денієлса, який, підкресливши вагомість цих жалобних відзначень, висловив оптимізм про остаточну перемогу правди. Молитву за жертви українського голокосту прочитав протопресвітер о. Степан Галик-Голутяк, яку закінчив хор під кермою маестра Володимира Божика відспіванням „Отче Наш". Присутні немов завмерли в ці жалобно-емоційні хвилини, лише репортери газет та телебачення метушилися усюди.

Настали урочисті хвилини відслонення пам'ятника. Голова комітету Нестор Василин, творець плити та напису на ній архітект Тарас Козбур і фільмовий актор українського походження Джек Пеленс зняли чорну запону. Хвилиною мовчанки вшановано жертв. Щире слово виголосив повітовий супервайзер для Лос Анджелівського повіту Майк Антоновіч (кандидат на федерального сенатора), який будучи чудово обізнаним з українською справою та прихильним до наших ідейних стремлінь, говорив про наші священні змагання та ворожі намагання нас зденаціоналізувати, а навіть і фізично знищити, що так яскраво відзеркалив створений ворогом штучний голод 1932-33 років. Він підкреслив, що всі ворожі намагання були і будуть безуспішними, тому що правда остаточно переможе і український великий нарід дійде до своєї омріяної мети. Спонтанними оплесками присутні привітали промовця, великого приятеля українців як рівнож і першого з повітових супервайзерів, який так щиро та віддано добивався прийняття рішення спорудити пам'ятник жертвам голоду в Україні.

Пропам'ятна таблиця на пам'ятнику.

Учасники урочистої імпрези перед пам'ятником.

Промовляє повітовий супервайзер Майк Антоновіч. За ним сидять (зліва): голова комітету Нестор Василин, Джек Пеленс, протопресвітер о. Степан Галик-Голутяк та крилошанин М. Колтуцький.

Відслонення пам'ятника. Зліва: Нестор Василин, Джек Пеленс та архітект Тарас Козбур.

Наступним та головним промовцем був відомий актор фільмів і телебачення Володимир Палагнюк, знаний як Джек Пеленс. Підкресливши велике значення нашої загальної акції щодо штучного голоду на Україні, він прочитав телеграму від президента Роналда Регена, в якій він повідомляє, що шкодує, що не може бути присутній на церемонії відкриття пам'ятника жертвам голоду 1932-33 років в Україні, гратулює Комітетові за його працю, що завершилася спорудженням пам'ятника в Лос Анджелесі, що „буде пригадкою для населення Південної Каліфорнії про нелюдяність цього жахливого режимом створеного голоду"... „Історія України в цьому столітті була трагічною, — пише Президент. — Цей великий народ пережив голод, жорстоке гноблення, спустошення під час Другої світової війни, і недавно — трагедію катастрофи в нуклеарній енергетичній станції в Чорнобилі. Проте, — закінчує президент Р. Реген, — я переконаний, що як і в минулому, український народ не тільки виживе, але продовжуватиме змагання за реалізацію своїх справедливих прагнень". В своїй доповіді, побудованій на історичній правді, Дж. Пеленс згадав про глибокий український патріотизм та національну принциповість. Він різко виступив проти „змішування" нас з росіянами та викреслювання з історії, як він дослівно сказав, „обайстрючування", що яскраво було вчинено голлівудськими продуцентами у фільмі „Петро Перший", де постать союзника шведського короля Карла, українського гетьмана Івана Мазепи була цілковито викреслена, як також і наша боротьба за державність України. Цей стан, коли на Україні ворожа влада всіма силами намагається придушити наші національно-державницькі прояви, а поза нею ведеться акцію замовчування нас та нашої справжньої історії, як також уникання вживання слова українець чи Україна, утотожнюючи нас з „раша" чи „рашен", найкраще відчув колись Великий Тарас Шевченко, сказав Дж. Пеленс. Щоб краще засвідчити слова Великого українського пробудителя, з високопрофесійним драматичним умінням він прочитав у англійському перекладі поему Тараса Шевченка „Мені однаково".

Закінчуючи палку патріотичну промову, Джек Пеленс висловив незаперечну віру у здійснення наших священних ідеалів та щирим голосом заявив: „Я є гордий свого українського походження!". Бурхливими оплесками вітали присутні дорогого нашого Джека Пеленса — Володимира Палагнюка, як він сам себе тоді назвав своїм правдивим ім'ям, у якого збереглося в душі стільки любови та пієтизму до України, що є світлим прикладом для наслідування.

Після цієї патріотичної доповіді та її високомистецького передання, особливо поеми Т. Шевченка, зложено символічний вінець — ознаку нашого національно-духового єднання з жертвами голодомору, який урочисто принесли та склали одягнені в національну ношу представники нашої наймолодшої зміни, до яких згодом долучилися ті, що пережили цей страшний голод, його свідки — члени родин тих, які загинули.

Цю сумну, одначе палаючу оптимізмом віри в перемогу української правди імпрезу закінчено щирою молитвою, яку урочисто провів о. прелат Петро Леськів, та відспіванням українського і американського гимнів.

Імпозантно виконана плита на пам'ятнику була предметом нашого подиву та зацікавлення чужинців. Ми також були зацікавлені символікою вирізьблення на плиті. Особливо голодом виморені постаті з руками, піднятими до неба, яка в усім своїм трагізмі неначе посилає свій останній осуд чи проклін. Зацікавлення цією справою допоміг нам вияснити творець та виконавець вирізьблень на плиті інженер Тарас Козбур, який розповів як постала в нього ідея образу. Він довший час намагався створити гідну символіку великої трагедії голодомору і раптом слова Шевченкової поеми почали оживати: „Кати знущаються над нами, а правда наша п'яна спить!". Він пояснював далі: „Тому що за Шевченком, як я відчув, оця ограбована зі всього сім'я, яку я зобразив так чітко на плиті, у розпуці кидає виклик небу, бо довкруги лише мільйони хрестів, божевілля і смерть".

Небуденна та висока у своєму трагізмі символіка Великого Голокосту 1932-33 років на пам'ятнику, відслоненому в Лос Анджелесі, який є свідоцтвом прихованого роками злочину Москви, буде завжди промовляти до сумлінь тих, хто відвідуватиме його чи хоч на хвилину зупиниться біля нього, і зберігати пам'ять про сім мільйонів невинних жертв України.

„Наші успіхи в побудові пам'ятника стали можливими завдяки діловій співпраці між членами комітету і громадою", — сказав голова Всегромадського комітету Н. Василин.

Ми вдячні комітетові і горді, що наша громада в Лос Анджелесі заманіфестувала свою національну і громадську зрілість, гідно вшанувавши жертви Великого Голоду в Україні.

Д-р Святополк Шумський

ЛІДЕРИ КРАЇН, ЯКІ належать до британського Коммонвелту, звернулися до країн світу, зокрема до Великобританії, щоб вони застосовували економічні санкції проти Південно-Африканської Республіки, яка, на їхню думку, почала стосувати нові форми терору і переслідувань проти чорної більшости в тій країні. Члени Коммонвелту зокрема незадоволені проголошенням другий раз вийняткового стану в ПАР, який дає можливість урядові застосувати військо і поліцію проти демонстрантів і всіх тих, які домагаються знесення політики апартеїду. Речники Коммонвелту пропонували своє посередництво у полагодженні непорозумінь між урядом у Преторії і чорними опонентами, але жадна сторона цієї пропозиції не прийняла.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — **Редакція.**

Доповідь голови УПСО в Чикаґо

20-го квітня виступив в Чикаґо діючий голова Українського Патріярхального Світового Об'єднання інж. Василь Колодчин з Чикаґо. Цей перший публічний виступ діючого голови УПСО, що прийшов на місце бл.п. д-ра Богдана Лончини, відбувся з рамені місцевого відділу Патріярхального Товариства.

Біля 70 осіб зібралися в авдиторії собору свв. Володимира і Ольги і прослухали актуальні думки доповідача-гостя до ситуації нашої Церкви в Україні та на поселеннях. В. Колодчин нав'язав до недавно відмічуваної сумної дати 40-ліття Львівського псевдо-собору, проаналізував совєтську релігійну політику супроти всіх релігійних громад, а зокрема супроти Української Греко-Католицької Церкви. Ця політика має на меті не лише викорінення релігії взагалі, але й усунення національно-культурного остою, яким ця Церква стала на протязі історії.

Однак, це совєтсько-російському режимові не вдалося, бо підпільна Українська Католицька Церква проявляє живучість та подиву гідну оборонну акцію, доказом чого є і діяльність створеного в Україні Комітету оборони прав віруючих і УКЦеркви на чолі з такими борцями як Й. Тереля, В. Кобрин, о. Гр. Будзінський та інші. Нашим завданням за кордоном є цю боротьбу підтримати та звернути увагу світу на нехтування в Україні людських, релігійних та національних прав.

Патріярхальні ідеї, піднесені покійним Патріярхом Йосифом Ісповідником вимагають дальшої нашої уваги й активізації. Приклад такого наставлення дає нам і наступник Отця Йосифа, Блаженніший Мирослав Іван, який в кількох останніх виступах підкреслив потребу завершення нашої Церкви патріярхом та визнання його Апостольською Столицею.

УПСО і крайові патріярхальні товариства тепер заанґажовані у масовому збиранні підписів під петицію до Святішого Отця саме у цих справах. В день доповіді такі підписи збирали в трьох головних чикагських українських католицьких церквах. При інших розпічнуть збирати підписи в недалекому майбутньому. Вже зібрано підписи відділом Товариств в сусідньому Геммонді, Індіяна. Заплянованo охопити всі церкви чикагського деканату.

Після доповіді відбулися запитання і дискусія. Участь брали Орися Гарасовська, д-р О. Фаріон, д-р Р. Сумик, д-р П. Демус, д-р С. Самбірський та інші. Зібранням проводив голова відділу Патріярхального Товариства, д-р В. Маркусь, який підкреслив значення подібних зустрічів провідних діячів патріярхального руху з місцевими осередками.

Н. Н.

А з України...

(Закінчення зі стор. 2)

інший совєтський патріот: „Таку свистопляску, таку безсовісну дезінформацію роздули наші недруги!"

Найгірша форма дезінформації — відсутність інформації, замовчування, приховування фактів. Але під тиском обставин важко тримати в секреті подію. Тоді починають... робити з слона муху. Перші два тижні совєтська преса (голос уряду) безсовісно намагалася зробити з чорнобильської трагедії нешкідливу мушку.

Це не просто безсовісно — а злочинно. Злочин проти свого народу і проти людей всього світу.

У дні такої катастрофи люди в Україні цілком зрозуміло, — кинулися до радіохвиль з Заходу і почули інакші вісті, ніж писали газети. Згодом і в цих газетах почали публікувати крихти правди, з яких складалися справжні маштаби трагедії. Спочатку тихенько сповістили про загибель двох. Незабаром їх стало семеро. Сьогодні називають уже понад тридцять... А скільки далі? Спершу — ні слова про долю мешканців селищ навколо Чорнобиля, — незабаром повідомили про евакуацію „деякої" кількости людей, згодом названо „кілька" тисяч, нарешті „уточнили": дев'ядесят дві тисячі виселено.

Отак чорнобильська „муха" виростала до чорного „слона".

А скільки ще буде вимушений признань!

Весь світ і далі пильно вивчає розміри катастрофи, дошукується її причин робить прогнози тяжких наслідків. І переконується, що причина катастрофи не лише у відсталості техніки, але в злочинності системи „прискореного" будівництва соціялізму („давай плян! п'ятирічку за чотири! економія металу і бетону! ентузіязм мас перекриє недоробки!) Катастрофа ще раз засвідчила, що техніка будівництва на таких відповідальних об'єктах крім своєї загальної відсталости, нездатна ґарантувати безпечні умови праці на них, а одночасно переконала, що совєтська система інформації на шкоду народові основується на замовчуванні або фальшуванні фактів з метою рятування власної репутації.

Радіоактивне випромінювання, яке не можуть спинити державні кордони, розірвало завісу постійного засекречування і не порахувалося з інтересами московських-політиків. Коли б, не дай Бог, Захід вчасно не помітив цього страхіття, Москва б далі твердила: „Не робіть з мухи слона".

• • •

А листів мені з України нема й нема...

„Тризуб"...

(Закінчення зі стор. 1)

ми площами.

Гості розповідають про це, що хоча українська громада Філядельфії та околиці відгукнулася дуже прихильно на такий амбітний задум купна посілости та будови клюбу, якими користуються не лише українські спортовці, але також інші українські організації, Управа „Тризуба" мусіла ще затягнути високу позичку, за яку в останніх шести роках заплачено самих відсотків 140,000 дол.

Тому тепер рішено підшукати 400 щирих прихильників „Тризуба" — українських громадян, які зобов'язалися б впродовж найближчих чотирьох років вплачувати по 100 долярів річно і в цей спосіб допомогти у сплаченні мортґеджу, а цим також до можливостей дальшої розбудови оселі.

Члени Управи з радістю реферують, що досі мають вони вже 120 таких осіб, отже треба їм ще 180 піднайти, що вони вірять, їм скоро вдасться.

Відвідини в членів Екзекутиви УНСоюзу були пов'язані із врученням Я. Козакові і О. Лесюкові чека на 7,000 долярів, які УНС призначив на побудову павільйону — площадки, яка дуже потрібна на різні виступи, пікніки та інші імпрези, що постійно відбуваються літом на оселі.

Показалося, як розповідають відвідувачі, що не досить мати одне приміщення. Спортові дружини потребують ще інші приміщення, відповідні гардероби, оселя потребує гаражів, магазинів на виряд і т.п. Не можна забувати, що „Тризуб" має аж 12 футбольних дружин, а крім того відбуваються змагання відбиванки, шахові турніри та інші імпрези.

За 35 років свого існування УСО „Тризуб" розріccя і зміцнів, але з тим і потребує більше можливостей дії.

Тепер на черзі акція зібрання 400 осіб, які допомогли б в чотирьох роках сплатити мортґедж, що так тяжить на розвитку „Тризуба", і побудова площадки, до якої можна вже забиратися, маючи щедрий даток УНС, а також обіцянку безплатної праці українських будівничих з Філядельфії та її околиці. Це дає запоруку, що вже в найближчому часі павільйон буде збудований і допоможе до ще більшого оживлення українського життя на цій оселі.

З приходом весни оселя ожила, на трьох футбольних площах відбуваються постійно тренінги, та змагання, в парку відбуваються пікніки та інші розвагові імпрези, що їх влаштовують українські організації — кипить життя в кожному кутку оселі. Але все це вимагає уваги, нагляду порядку і чистоти. Не можна забувати, звертають увагу гості, що вдержання такої оселі у взірцевому порядку рік-річно 30,000 долярів, а цей кошт також зростає із загальною фінансовою ситуацією. Тому не диво, що члени Управи „Тризуба" шукають за жертводавцями і звертаються з проханням про допомогу до українського громадянства з надією, що воно зрозуміє їхні потреби та цю корисну працю, яку „Тризуб" виконає як спортова і суспільна організація.

На закінчення відвідин в редакції „Свободи" гості передають чепурно видану „однодніввку" яка появилася при кінці 1985 року та яка подає обширний і цікавий перегляд праці. Із сторінок журналу, що має назву „Тризуб сьогодні" глядить на нас прегарний вид на оселю враз із клюбом, сміються молоді обличчя членів поодиноких футбольних та відбиванкових дружин читаємо звернення Управи „Тризуба" за підписами голови інж. Богдана Сірого і секретаря д-ра Ярослава Качая.

Все це наповняє радістю, почуттям живучости і надією, що „Тризуб" здобуде бажану підтримку громадянства і зможе не лише сплатити довг, але й перевести в життя дальші амбітні пляни побудувати якнайскорше, після павільйону, так потрібні також тенісові корти і басейн.

Плянують...

(Закінчення зі стор. 1)

мади, щедро підтримати цю конечну працю. Президія СКВУ всеціло підтримує цю преважливу для всіх українців ініціятиву і закликає всі українські установи і організації в діяспорі творити фінансові комітети для придбання фондів на цю ціль. Всі зібрані фонди слід висилати на адресу: Комітет дослідження голоду в Україні Ukrainian Famine Research Committee, Comite De Recherche Sur La Famine En Ukraine 620 Spadina Ave., Toronto, Ont., M5S 2H4, Canada; tel.: (416) 923-3318.

П'єса Наталі Забілої „Перший Крок" виставлена в Дітройті

Щорічна театральна вистава учнів 12-ої кляси середньої школи Непорочного Зачаття, це разом із Різдвяним концертом коляд, мистецький дар громаді від школи, яка в цей спосіб висловлює їй вдячність за своє існування та дальшу безупинну підтримку. До цих двох мистецьких подій треба додати ще щорічну градуацію 12-ої кляси, як подію, що наочно вказує на добродійні та тривкі висліди існування своєї школи. Бо це виходить у світ гурт наших дітей, свідомих свого походження, свідомих історії свого народу, його окремішности та його культурних надбань.

Театральна вистава в школі — це вислід наполегливої та довгої праці гурту людей. Вишукання відповідного твору, що в наших обставинах річ дуже складна — це відповідний розподіл роль, це клопотання за потрібні строї та декорації, клопотання за фінансовою допомогою та, нарешті, що найважливіше, довести до вивчення роль та вмілого режисерського виведення п'єси на сцену.

12-та кляса нашої середньої школи дає театральну виставу кожного року і це стало вже традицією. Громада очікує цього, як щось самозрозумілого. І так воно стається завдяки ентузіязмові та відданості кількох вчительок, повному зрозумінню цього діла о. ігумена Вернарда Панчука та директора школи Петра Стасіва. Вчительки української мови Віра Андрушків, Христя Козак і Мирося Стефанюк з року в рік виконують це нелегке завдання. Вони розуміють велике виховне значення їх ініціятиви. Бо не тільки мусять учні бездоганно опанувати свої ролі на пам'ять з гарною чистою мовою, але вони пізнають рівночасно вартість спільного зусилля і його успіх. Для них це наявний доказ, що можна осягнути спільними силами при добрій волі. Це стає важливою підготовою до дальшої суспільної праці.

Дія п'єси „Перший крок" Наталі Забілої, автора багатьох творів для молоді, відбувається в передісторичних часах та охоплює події, коли людина відкриває та приборкує вогонь. Життя в тих часах тяжке і суворе й небагато в нім радощів. Письменниця, проте, вміла роз'яснити її настрій хоровими піснями, легеньким танком та ніжними проявами першої любови, без якої не могло обійтися життя навіть в тих часах. Для нас це глибока давнина, примеркла екзотика ледве згадуваного часу, що вже своїми неочікуваними іменами дієвих осіб виявляє свою таємничість. Бо такі імена як ЮЮ, ОА, УРРУ, РОР, МАЯ, УЛЮЛЮ, ІЯ — це дійсно влучно підібрані зачатки імен, які в наших часах дійшли до того, що кожний з нас має два чи три імини. П'єса описує життя племени, в якому панує матріярхальний устрій. „Велика мати" — людина розуму, яка вміло кермує долею своєї великої родини.

І так з року в рік з'являються інші діти, які хоча перший раз на сцені, захоплюють вас вмілою грою, і вам жаль, що ті молоді таланти можуть себе тільки раз в житті проявити.

Дія п'єси в часі кам'яної доби могла б бути сама по собі одноманітною. Запобігли цьому, однак, винахідливі режисерські прийоми. Поворот дівчат із пошуків за їжою та мисливців з полювання через цілу залю в строях тієї доби, витворив відразу теплий контакт між публікою і акторами, які набрали сміливости так, що ціла вистава пройшла дуже успішно. Другим важливим чинником, що оживив цю п'єсу, було влучення до неї шкільного хору. Ми мали вже не раз нагоду його почути. Та цим разом як складова частина вистави, він співав так свобідно і гарно, без концертової штивности, що в великій мірі спричинився до успіху цього вечора. Беручи під увагу, що музику до існуючого тексту треба було знаходити самому, щире признання належиться Лесі Гнатюк, яка частинно підібрала відповідні до тексту композиції, частинно скомпонувала їх сама. Фортепіяновий супровід Андрія Стасіва збагатив звукове насилення співу оригінальним аранжерованням основної мелодії. Дбайливий режисерський догляд запевнив вдалу гру дієвих осіб. Варто згадати велику поміч у цьому Андрія Лятишевського. Ліда Заревич як Велика мати була переконливою головою цілого роду. Марта Стефанюк як ЮЮ голосово і своєю грою була чарівною молодою дівчиною, в якої несміло почалось виявляти молоде кохання. Іриней Козак як ОА та Мирон Киба як УРРУ, живі молоді хлопці, готові до відважних діл, їх відносно довгі ролі опановані бездоганно. Зенон Прийма як РОР хоробрий мисливець був на висоті свого завдання. Катруся Цісарук — ІЯ, Маруся Галабурда — МАЯ, Дана Гика — УЛЮЛЮ своєю невимушеністю виявили завдатки сценічного обдарування. Дальші учасники цієї постанови — Сузетка Фабера, Ліен Фецько, Карин Осінська, Дана Ґондек та хлопці Михайло Чупа, Данило Негрич, Марко Денисенко, Мирон Совірка, Микола Оліяр і Християн Москаль — допомогли і спричинилися до успіху. Масові сцени — живі, вміло розташовані на сцені. Віддаючи суворість життя в тих часах, декорації Наталки Лончина були вдалі своєю серйозністю. Великі чорні хмари закривали постійно сонце.

Багато праці треба було виконати, багато перешкод побороти, щоб добитись такого гарного успіху. Вчительки В. Андрушків, Х. Козак та М. Стефанюк, популярно відомі в Дітройті як „Руська Трійця", заслужили собі не тільки на щире признання, але також на нашу щиру вдячність.

І так, дивлячись на успіх цієї праці, як дуже ми є раді всі, що існує своя школа, що згуртувала таких педагогів, яким дорога українська молодь, її виховання, її освіта, її національна свідомість. Закінчуючи цю школу, наша молодь здобуває також знаменні успіхи і на загально-американському полі. І тому є тяжко зрозуміту тих батьків, що посилають своїх дітей до чужих шкіл. Чи те, що є українське стало їм байдуже? Вистава п'єси відбулась 9-го травня цього року.

Володимир Баран

Ню Йорк вшанував Симона Петлюру

У 60-річчя трагічної смерти Головного Отамана Збройних Сил Української Народної Республіки та Голови Директорії св.п. Симона Петлюри нюйоркська громада, заходом Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій Відділ УККА — вшанувала пам'ять визначного сина та провідного державного мужа святковим Вечором-Академією у неділю, 1-го червня ц.р. в авдиторії школи Ашер-Ліви. Не зважаючи на те, що температури того дня в Ню Йорку була понад 90 ступенів горячі, а крім того відбувалися інші імпрези, біля 200 шанувальників, здебільшого із західних земель України, прибуло, щоб пригадати криваві дати історії української визвольної боротьби та зачерпнути сил до справедливої відплати за заподіяні злочини.

Американським гимном — який проспівав дівочий ансамбль „Промінь" з Ню Йорку у фортепіяновому супроводі Соні Шерег розпочато Академію. Голова КОУАО інж. М. Шпонтак, відкриваючи Вечір, коротко ствердив, що хоч ворог фізично підступно вбив Симона Петлюру, але ідеї, за які боровся Головний Отаман, вбити не вдалось. Після знищення червоною Москвою українських провідників, української інтелігенції, знищення гієрархії обох Українських Церков, після страхіть ҐУЛаґ-у укаїнський народ й досі продовжує боротьбу за волю. Хвилиною мовчанки присутні вшанували пам'ять визначного мужа української новітньої історії.

Головним доповідачем свята був проф. Іван Самійленко, заступник голови Уряду УНР в екзилі. Доповідач накреслив сильветку Головного Отамана, як нащадка козацького роду з Полтавщини, людину невгнутої сили волі та характеру. С. Петлюра — політичний реаліст, що серед тогочасної стихії утопійного соціялізму збагнув необхідність творення власних збройних сил на захист молодої держави. Ідеї тій присвятив він всі свої сили, організуючи українську армію палким своїм словом та гострим пером блискучого журналіста. Як людина великого державного формату був далекозорим, довівши до заключення Берестейського договору суверенної української держави з европейськими союзниками. Симон Петлюра — знавець душі свого народу, в якому дух боротьби за свободу відроджується, немов фенікс із попелу. Симон Петлюра ставив пріоритет державности понад партійними чи груповими інтересами, закликаючи своїх земляків до єдности та до боротьби за національні державні ідеали. Москва, ще протягом цілої своєї історії була юдофобною з кличами: „Бєй жідов — спасай Росію", щоб знеславити постать Головного Отамана Українського Війська приписує йому погроми жидівського населення, одначе історичні факти, як наприклад, відомий наказ Головної Команди Військ УНР за підписом С. Петлюри проти погромів, створення жидівського секретаріяту при Уряді — заперечують московсько-жидівські брехні. Червона Москва руками агента Шварцбарта виконала смертний присуд над Головним Отаманом сімома ворожими пострілами на вулицях Парижу, але пам'ять про нього в українському народі залишиться вічною, бо він є символом збройної боротьби за свою суверенність.

У мистецькій програмі Академії вокальний ансамбль „Промінь" під керівництвом мґр Богданни Волянської виконав пісні „Ой, гаю" муз. М. Лисенка, „Ой три шляхи" сл. Т. Шевченка, муз. Е. Козак, „Зірвалася хуртовина" муз. Витвицького „Мамо" сл. О. Богачук, муз. М. Юрків та стрілецьку пісню „Бистра вода". Рецитацію „Вірш про Отамана Петлюру" О. Тарновського з почуттям і чіткою дикцією виконала Стефа Назаркевич-Юзенів, артистка американсько-бродвейської сцени. Успішним виступом запрезентував себе співак тенор Евген Титла, виконавши „Думку" сл. М. Гаврилка, муз. Я. Степового, „Жита" сл. О. Олеся; муз. А. Гнатишина, „Минають дні" сл. Т. Шевченка, муз. А. Гнатишина та зворушливе „Засумуй, трембіто" сл. Р. Купчинського, муз. Н. Нижанківського у фортепіяновому супроводі Сандри Лютер. Сценічне оформлення — інж. Т. Гірняка. Академію закінчено національним славнем.

Оксана Луцька